

Enigmística

Màrius Serra

MariusSerra@verbalia.com

L'Esfinx dessacralitzada

El sagrat senyoreja durant la Setmana Santa cristiana. Però l'enigmística també té els seus episodis sagrats, com ara la famosa Esfinx que guardava el laberint. Aquesta fera amb cos de gos, cap i cara de noia, ales d'ocell i veu humana proposava un enigma als passavolants. Si no el resolien, els matava. Fins que Èdip l'escatí i acabà amb la vida de la bèstia. Aquest enigma fundacional és el de l'animal de quatre, dues i tres potes (l'home). Sobre aquesta mítica pedra els enigmòfils han alçat l'església de l'enigmística. Però no tot-hom li ret vassallatge. L'autor peripatètic Palèfat l'impugna a les seves *Històries increïbles* (Bernat Metge, 1975, en edició i traducció acarada grec-català del doctor Enric Roquet): "No pot haver existit mai una ficció com aquesta, i això que s'empassava els qui no podien esclarir els enigmes és una bajanada, i una altra ximpleria pensar que els cadmeus no crivellessin la bèstia i es resignessin que se'ls mengés com si fossin enemics".

Palèfat és un d'aquells racionalistes un pèl estrafolaris que s'entestaren a desmentir les històries mitològiques gregues igual com un fiscal s'entesta a desmuntar l'àlibi de l'acusat. Els seus esforços de Sherlock Holmes el menen a relatar contramites, a voltes més inversemblants que l'original. Vet aquí el de l'Esfinx. "Cadmos tenia

La mítica de l'Esfinx té molt de misteri. EFE

Els esforços de Palèfat el menen a relatar contramites

una dona amazònida que es deia Esfinx; va arribar a Tebes, matà Dracó, li usurpà els seus béns, el regne, i fins i tot la seva germana Harmonia. Quan Esfinx s'assabentà que s'havia casat amb una altra dona, instà molts ciutadans que la seguissin, va arrabassar una gran part del tresor i un gos lleuger de peus que Cadmos tenia, i se'n va anar a la muntanya anomenada Fíquia, des d'on feia la guerra a Cadmos. Qual-

sevol època era bona per a ordir embosques i matar tots els qui arrapava. Els cadmeus, de l'embosca, en diuen enigma. Els ciutadans repetien contínuament: «La cruel Esfinx planeja embosques i ens destrou, apostada al cim de la muntanya. Ningú no pot descobrir l'embosca perquè és impossible lluitar contra allò que és desconegut. No és que corri, sinó que més aviat vola; dona i gos és, per això és tan veloç». Cadmos mana fer una crida: concedirà moltes riqueses a qui pugui matar Esfinx. Arribà Èdip, el corinti, guerrer excel·lent, muntant un rabent corser i reuní un grup de cadmeus amb els qui, de nit, es dirigí a aquell lloc, es posà a l'aguait, va descobrir l'enigma, o sigui l'embosca, i va matar Esfinx. Aquests fets en són la base; l'afegit és del tot mític". Amén.

Poesia

Josep Pedrals

Els moixons...

El furgatori. Albatre Editorial

Els moixons en la picaresca de secà hi arrebossen fang; el garbeig fa florir les bèsties vora el pou d'aigua dels amants. Tu, tan bella en la teva espècie, tan folgada i navalla en mà (que en sa fulla em pots fer ballar), fas sabor només tallant la llesca. Llauraré amb la mirada el ventre i els teus pits, com dos espadats, quan, gitada, m'infles la vela i em fas nòmada amb nom a dar a les feixes i a la mostela; tot és nou si el teu cos ho entela, tot s'és sempre a punt de besar. Masovera d'aquella estela quan el cometa porta en passar.

Josep Pedrals, autor d'«El furgatori». XAVIER CARRION

Càpsula

Carles Hac Mor

L'apoteosi del tot

Amb el lliurament als iniciats, i a les llibreries i biblioteques per als encara ignorants, dels tres números darrers (5, 6 i 7) de la seva *Revista d'Edifici* (Edicions d'Edifici, Sant Hilari Sacalm), Gerard Barrabés ha acabat l'Edifici. Aquest ha estat fet, paradoxalment, tant a imatge del món que vindrà com del no-món que fins ara ha existit. I al seu pis més alt, el setè, hi arrenca el bull la Teoria Total, que ofereix uns paràmetres nous per repensar-s'ho tot, que vol dir dispensar la vida d'abans del suïcidi de Déu, que és l'esdeveniment que ha permès la construcció de l'Edifici. Allà dalt, en un balcó des d'on és albirat l'infinit, hi ha el punt límit de separació entre l'espai i el temps, els quals, antilògicament i segons la Teoria Total, són inseparables en l'espaitemps. I alhora, aquest confí del desacord absolut és un nus màxim d'unió, el del proper Big Bang. A l'Edifici, doncs, d'acord amb Barrabés, només hi pot entrar l'home sense *lapsus* verbals ni gestuals, que és el que, havent assumit que el temps corre més que l'espai, no repremeix mai els seus pensaments, ni tan sols quan, per un excés d'intel·ligència, la raó d'aquest home, que no és pas Gerard Barrabés, s'oposa a la Teoria Total.

El quiosc | Pepo Tamarit

Lletres

Número 20. Grup del Llibre
Barcelona, abril/maig, 2006

La revista *Lletres* arriba al número 20, però ja fa 33 anys que el Grup del Llibre treballa per la llengua catalana i per la promoció editorial. En aquesta edició, que coincideix amb Sant Jordi, festa anual dels llibres, hi podem llegir entrevistes i articles amb o sobre autors com ara Isabel Clara Simó (que presenta la novel·la *Adéu-suaú*), Màrius Serra (últim guanyador del Lull amb *Farsa*) i Marta Pessarrodona (amb el llibre *Donasses*), entre moltes altres novetats. També hi

podem llegir un interessant article d'Aureli Argemí, titulat *Som una nació, tenim dret de decidir*, i cal destacar un dossier de Jordi Julià dedicat a la poesia en què, de les moltes novetats que ens ofereix, destaca els noms de Vicenç Llorca, Melcion Mateu i Isidre Martínez Marzo.

El Temps d'Art

Número 24. Edicions del País Valencià
València, març/abril, 2006

Revista interessant, plural i divulgativa dedicada exclusivament al món de l'art en totes les seves tendències i formats.

L'Avenç

Número 312. L'Avenç
Barcelona, abril, 2006

Destaca el dossier *Segona República i modernitat*, amb articles de M. Peran, P. Bonet, M.J. González, C. Rodríguez i J.M. Balaguer.

Quimera

Número 269-270. Ediciones de Intervención Cultural. Mataró, abril, 2006

El ensayo español en el siglo XX, coordinat per Domingo Ródenas de Moya i Jordi Gracia, omple una bona part d'aquest número.